

Nr 39.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till J. R. Kronander i anledning av sjukdom, ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 2 februari 1923.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

P. Albin Hansson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 februari 1923.

Närvarande:

Statsråden LINDQVIST, OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN,
LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Hansson anför:

Uti § 1 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, stadgas, att, därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänst-

görande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas hava till sjukdomen bidragit.

Vidare föreskrives i § 11 av nämnda förordning, bland annat, att därest skada medfört eller skäligen kan antagas medföra påföljd, som enligt de i förordningen meddelade ersättningsbestämmelserna föranleder ersättning, undersökning ofördröjligen skall hållas rörande skadans uppkomst samt läkarbetyg anskaffas angående skadans beskaffenhet och den skadades tillstånd, att sagda undersökning skall, om skadan yppats under militärtjänstgöring, föranstaltas av vederbörande befälhavare, samt att läkarbetyg, undersökningsprotokoll och övriga till ärendet hörande handlingar skola, om önskan att utbekomma ersättning anmäles, så snart ske kan överlämnas till vederbörande regements- eller kårchef eller stationsbefälhavare, som har att göra framställning om ersättnings bestämmande.

Göres ej framställning om ersättning i anledning av skada inom två år efter det skadan yppades eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde, är, enligt den ursprungliga lydelsen av § 12 i oförmälda förordning, rätten till ersättning förverkad.

I sistnämnda stadgande har genom förordning den 4 juni 1920 vidtagits den ändring, att, beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom tre år, från det för värnpliktig tjänstgöringen samt för volontär vid hären och för den, som tillhör flottans eller kustartilleriets stammanskap, anställningen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades, eller, där fråga är om ersättning i anledning av dödsfall, från det döden inträdde.

Ifrågavarande ersättning utgår från den i § 46 mom. 1 värnpliktslagen oförmälda invalid- och pensionsfond.

I en till riksförsäkringsanstalten den 31 juli 1922 inkommen skrift gjorde Johan Reinhold Kronander framställning om ersättning för lungsjukdom, som han skulle hava ådragit sig år 1916 under värnplikts-tjänstgöring vid Smålands artilleriregemente. Riksförsäkringsanstalten, som i ärendet inhämtat, att Kronander visserligen år 1916 hos veder-

börande militärbefäl begärt ersättning för sanatorievård i anledning av sin redan då yppade lungsjukdom, men eljest varken hos regementschefen eller annorledes gjort framställning om ersättning jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, har genom beslut den 7 september 1922 förklarat, att, enär i förevarande fall framställning om ersättning icke gjorts inom den i § 12 av nämnda förordning föreskrivna tid av två år efter det sjukdomen yppades, anstalten funne sig icke kunna till prövning upptaga ovannämnda, av Kronander i juli månad 1922 gjorda framställning om ersättning.

Hos Kungl. Maj:t har nu Kronander uti en den 4 oktober 1922 dagtecknad skrift anhållit att, utan hinder därav, att hans framställning om ersättning icke blivit gjord inom den författningsenligt föreskrivna tiden, komma i åtnjutande av ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Kronander, som hösten 1915 inryckt för fullgörande av värnpliktstjänstgöring vid Smålands artilleriregemente, varit sjukskriven tiden 17 maj—18 augusti 1916 under diagnosen lungsäcksinflammation och lungtuberkulos, till vilken senare sjukdom tecken framträtt under konvalescensen från den förra; att han, efter att under augusti månad 1916 hava hemförlovats på grund av sin sjukdom, vårdats å sanatorium, där före hemförlovningen plats beretts honom genom regementets försorg, under tiderna 21 september 1916—9 februari 1917 och 12 maj—12 augusti 1922; samt att han på grund av sin sjukdom befinner sig i mycket fattiga omständigheter.

Riksförsäkringsanstalten har den 3 november 1922 yttrat sig över den av Kronander nu gjorda ansökningen samt därvid anført, att i sådana fall, då framställning om ersättning i anledning av skada, som yppats före ingången av år 1919, gjorts inom den i förenämnda förordning den 4 juni 1920 omförmälda tid av tre år från det skadan yppades och då förutsättning eljest förelegat för ersättnings utgående, Kungl. Maj:t och riksdagen i regel bifallit sådana framställningar. Där emot hade Kungl. Maj:t icke i sådana fall, då ansökan om ersättning gjorts först sedan mer än tre år förflutit från den tidpunkt, då skadan yppades, funnit skäl lämna sitt bifall till dylika ansökningar. I förevarande fall hade den sjukdom, för vilken ersättningen sökts, yppats på hösten 1916 och hade framställning om ersättning för samma sjukdom gjorts först i juli månad 1922, följaktligen först sedan i det när-

maste sex år förflutit från den tidpunkt, då sjukdomen yppades. Med hänsyn härtill ansåge riks försäkringsanstalten sig icke kunna tillstyrka bifall till Kronanders ifrågavarande ansökan. Emellertid hade anstalten, för den händelse Kungl. Maj:t det oaktat skulle finna sådana omständigheter föreligga, att Kronanders ansökan föranledde framställning till riksdagen om ersättnings utgående, verkställt erforderlig utredning i ärendet för avgörande av frågan, huruvida Kronanders militärtjänstgöring skäligen kunde anses hava bidragit till uppkomsten eller utvecklingen av hans ifrågavarande sjukdom. Efter prövning av handlingarnas innehåll och sedan yttrande inhämtats från den hos riks försäkringsanstalten anställde specialisten på lungsjukdomarnas område, finge anstalten i berörda hänseende meddela det utlåtande, att Kronander ådragit sig ifrågavarande lungsjukdom under sådana omständigheter, att ersättning enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 kunnat tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom i förordningen föreskriven tid. Under åberopande av vad riks försäkringsanstalten sålunda anfört hemställde anstalten, att Kronanders ansökning icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Departements-
chefen.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att Kronanders ansökning om ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 icke kunnat av riks försäkringsanstalten upptagas till prövning, enär ansökningen icke gjorts inom behörig tid av två år, från det skadan under år 1916 yppats. Från preskriptionsbestämmelsen i fråga har under de senare åren dispens meddelats efter riksdagens medgivande i varje särskilt fall. Sedan emellertid genom förordningen den 4 juni 1920 preskriptionstiden utsträckts till tre år beträffande skada, som yppats efter ingången av år 1919, har dylik dispens i regel förekommit endast i sådana den äldre preskriptionsbestämmelsen underkastade fall, i vilka anspråket på ersättning likväl gjorts gällande inom den tid som vederbort, därest sistnämnda förordning varit tillämplig.

I nu föreliggande fall har anspråket på ersättning visserligen väckts först efter det sex år förflutit från det skadan yppats och i sammanhang därmed militärtjänstgöringen upphört. Men omständigheter föreligga, som synas mig berättiga att bortse från nämnda förhållande. I ärendet har nämligen upplysts, att Kronander hemförlovats efter att under tre månader hava vårdats å regementets sjukhus för lungsäcksinflammation med under konvalescensen framträdande sjukdomstecken från lungorna samt att före hemförlovningen plats å sanatorium beretts honom genom regementets försorg. Vad sålunda förekommit synes

giva vid handen, att skälig anledning förelegat till företagande av sådan undersökning, varom förmåles i § 11 av förordningen den 18 juni 1909. Genom vederbörandes underlåtenhet härutinnan har Kronander väl icke betagits möjligheten att i vanlig ordning framställa sitt ersättningsanspråk, men den omedelbara tillskyndan därtill, som vid undersökningsförrättningen skulle givits honom, jämte rättigheten att få framställningen hos riks försäkringsanstalten gjord genom vederbörande befälhavares försorg har han därigenom gått förlustig. På grund härav och då, enligt vad riks försäkringsanstalten meddelat, Kronander ådragit sig ifrågavarande lungsjukdom under sådana omständigheter, att ersättning enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 kunnat tillerkännas honom, därest framställning om ersättning gjorts inom föreskriven tid, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Johan Reinhold Kronander må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, sådant detta författningsrum ursprungligen lydde — från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Tor Ericsson-Årje.